

דיון מטכ"ל מסכם

27/12

Handwritten signature and scribbles

כללי

היום מתקיים לדיון האחרון בהשתתפותי וברצוני לאמר כמה דברי סכום:

אין ברעתי לסכם את ארבע השנים הללו תוך כניסה לפירטי הנושאים השונים והתקופות השונות אלא אסתפק בכמה הערות כלליות:

עם כניסתי לתפקיד עמדתי, בדיון מטכ"ל, על המצב, הבעיות /התפתחויות, כפי שראיתי אותן. חלק נכבד מחברי ה-מטכ"ל של היום, לא נכללו אז בפורום (מוטה, הרצל, יצה, ברן, ציטה, נחמיה, ציץ, ישי) ורק שניים מהפורום נשאר מכלי לשנות תפקידם (ארלה + מוטי).

אינני יודע מה זוכרים אלה שהיו נוכחים אז בהרצאת הפתיחה שלי, גם אני לא זכרתי הכל, אבל קראתי את הפרטכל לאחרונה ואני שמח לציין שהדברים שאמרתי אז אינם עומדים בסתירה עם מציאות השנים האלה. בפנינו עמדו משימות רבות, ולהערכתי, עמדנו בהן.

- אנו מוסיפים להחזיק בכל הקווים שעמדנו בהם אז, חרף נסיון מצרי לאלץ אותנו לוותר ועל אף המעורבות הרוסית הפעילה, כשאנו ערוכים ומאורגנים כראוי.

- הטרור אמנם לא חוסל כליל, אבל הוא נמצא בשפל המדרגה ואין להניח שיוכל להתאושש ולחזור למימדים של 1968/69.

- בשטחים הושלט סדר וגם כאן אינני מניח שהמצב יורע בצורה משמעותית.

- צה"ל התעצם מאד ונכנס לתחום אמצעי לחימה מתוחכמים ומתקדמים שלא הכרנו אותם קודם. אמצעי לחימה אלה נקלטו במערך המבצעי והוכנסו למערכה, לעתים ימים או שבועות לאחר הנעתם ארצה.

- האחזויות ומחנות בסיסים הועברו לשטחים.

- מבחינה אירגונית נעשו השנויים המתחייבים מהמצב. החל בדברים גדולים כמו: האוגדה הקבועה, ג.מ. לח"א, הכנת תכנית רב שנחית ועוד וכלה בדברים קטנים יותר.

- אלה אינם כל שטחי פעילותנו, אבל הם ממחישים, בנשימה אחת, את הקף הנושאים בהם טיפלנו.

- בקיצור - נראה לי שעשינו לא מעט וסך הכל בהצלחה.

לקחים

אני רוצה לעמוד קצת יותר בפרטות על שנים מלקחי התקופה הזאת.

- הראשון מתיחס למטרת המלחמה, לאור מצבנו הבטחוני המיוחד.

- והשני לערך הדבקות במטרה.

מצבה הסטרגי של ישראל הוא מיוחד במינו הביטוי המוחשי ביותר לכך הוא בעובדה שבהכרעה צבאית עדיין לא בא על פתרונו הסכסוך הפוליטי.

במלחמה בין מדינות "הגנות" נפתר בדרך כלל גם הסכסוך המדיני. המלחמה מגיעה

לסיומה, יש צד מנצח וצד מנרצח. המנצח קובע את תנאיו, המנרצח מקבלם, בסופו של דבר, וכעבור זמן מה מדינות אויבות של אתמול הופכות ל ידידות, ואף לשותפות, של היום.

בסכסוך הערבי - ישראלי אין הדבר כך. אנו נצחנו את מדינות ערב מספר פעמים והסכסוך הפוליטי טרם בא על פתרונו.

במלחמת ששת הימים הבסנו את הצבא המצרי ופגענו קשות בצבאות ירדן וסוריה. נצחנו היה מוחץ, חד משמעי וללא עוררין. והנה כעבור שבועיים מתום המלחמה ארעה תקרית אש רצינית בסואץ וכעבור פחות משנתיים, במרץ 1969, פתחו המצרים ב"מלחמת ההתשה".

המסקנה מכך היא שבהכרעה צבאית, תהא אלגנטית ומחצת ככל שתהיה, עדיין איננו משיגים את השלום. עובדה זו נובעת מהמצב הגאוסטסטי המיוחד בו מצויה ישראל. מכאן נובעת השאלה מה הן מטרות המלחמה של ישראל ולאילו תכלית צריכה ישראל לחזור במלחמותיה.

לדעתי מטרותינו במלחמה וההשגים שאנו צריכים לחזור אליהם הם שניים :

- במלחמת העצמאות עמדה בפנינו הבעיה הקונקרטית של הבטחת קיומנו. בעיה זו נפתרה במלחמה ההיא.

- במערכת קדש 1956 פתרנו את בעיות סגירת המיצרים ופעילות הפדאיון מרצועת עזה.

- במלחמת ששת הימים נפתרה בעיית המיצרים, הסר האיום שצבאות ערב שמו עלינו והושגו קוי הפסקת אש בטוחים ובני הגנה. באף אחת מן המלחמות האלה לא השגנו את פתרון הסכסוך עצמו.

ב. השבת מלחמה שערה ויצירת אפקט ותנאים מצטברים המקרבים את הסדרת הסכסוך. זוהי התכלית האחרת של מלחמותינו.

כשבפנינו לא עומדת בעיה קונקרטית ומחייבת פתרון בדרך המלחמה, אין לשראל ענין במלחמה.

אם מצב כזה אויבינו פותחים במלחמה הרד שמטרסנו הנה להשיב במלחמה, להשיג הפסקת אש בהקדם ואם ניתן גם להוסיף, נדבך נוסף ליצירת תנאים ותמורות שיקרבו את ההסדר הפוליטי.

- זו היתה מטרתנו ב"מלחמת ההתשה" המצרית, אשר מבחינתנו היתה "מלחמה גלויה" הפסקת האש".
ואם לא היה להלואיה
מטרה זו הושגה.

לא רק שהשגנו הפסקת אש ומתקיימת כבר למעלה משישה-עשר חודש, אלא גם גרמנו לתזוזה של תהליכים חיוניים לקראת הסדר פוליטי.

השואה בין כמה ממרכיבי מצבנו ב"מלחמת ההתשה" עם מצבנו היום תמחיש טעון זה.

- הלאומים של חרטום אינם כה חד-משמעיים כפי שהיו. "לא הכרה" - אינו מוזכר עוד.

- מנהיגי מצרים שראו עצמם אחראים לפתרון בכל השטחים, כולל בעיית העם הפלשטינאי, בזמנו של נאצר, אינם דבקים בכך היום כפי שהיו בעבר.

- מצרים יזמה את "מלחמת ההתשה" מתוך אמונה כי תגיע להשגים. כיום כשמצרים מדברת על מלחמה ברור לה שאין סכמים להשיג דבר. הצהרות המלחמה של מנהיגי מצרים, נאמרות בנשימה אחת עם הזכרת "מליון קרבות" בקיצור - מצרים של היום אינה ששה אל קרב.

מסמך מס' 2
מסמך מס' 3
מסמך מס' 4

מסמך מס' 1

מסמך מס' 5

לגבינו קטנה בהרכבה ממשמעות הפקוד המזרחי בזמן.

חיל המשלוח העירקי חזר לעיראק.

קרבם של המחבלים למיניהם ירדה פלאים וברור היום לכל כי מהם לא יתצמח הישועה.

תושבי השטחים רואים היום את המצב בצורה מפוקחת יותר וברור להם שיצטרפו להסתדר עם ישראל הרבינית.

הרוסים, אשר דחפו את המצרים לפתרון בדרך השימוש בכח אינם גורסים כך היום.

והאמריקנים, אשר השלו את עצמם כי אפשר להביא אותנו לפתרון על בסיס גבולות יוני 1967 מבינים, לאט לאט, שהסכויים לכך אפסיים.

תמורות אלה הנן תוצאה של "מלחמת החושה" ומקרבות אותנו לקראת הסדר. יתכן

שהמרוק עדיין גדול והדרך ארוכה, אך אין לי ספק כי ב-31 בדצמבר 1971 אנו קרובים יותר להסדר מאשר במרץ 1970, ולא רק בזכות הזמן שחלף.

הדבקות במטרה

הלקח החשוב השני, מתיחס לערך הדבקות במטרה בלחימה.

מעטות מאד מאד הן הפעולות הצבאיות בהן הכל מתנהל כמתוכנן. ברב הפעולות, קטנות כגדולות, חלים שנויים, לעתים שבושים, יש כשלונות בצד הצלחות ויש קשיים ומשברים. בשעות או בתקופות קשות אלה אורבות שתי סכנות: האחת התפתות לייאוש פליאטיביות" והשניה להגדיל לצעדים דרסטיים אשר ספק אם ישיגו במטרה, אך היא

יעלו ביוקר 100 מיליון דולר.

עמדתנו בפני שתי סכנות אלה בתקופת הלחימה בזכות הדבקות בעקרון הדבקות במטרה. ההצעות הפיליאיטיות התבטאו בהצעה ל"הערכות עורפית" בתעלה, ברעיונות

לנטוש "מעוז" או שורת "מעוזים", כל זאת כדי להקטין את כמות האבדות. לא היה לי ספק אז ואין לי ספק היום שאילו נהגנו כך לא היינו חסמים בקרבות וקרוב לודאי שהמלחמה היתה נמשכת יותר זמן ותוצאותיה, לטווח ארוך, היו פחות טובות.

במבט לאחור על "המחיר" נראה ש-260 הלוחמים שנפלו בשבעה עשר חודשי הלחימה בתעלה הנה כמות לא קטנה של חללים במושגים אבסולוטיים. אך יחסית להשגים או למחיר האלטרנטיבות, נראה לי כי אין הדבר כך. (בשנת 1970 נהרגו בישראל בתאונות דרכים

אני מצרף לך גאון אביה של און אלקטריק
אגף האלמנטים של האו"ם

אשר להצעות לנקיטת צעדים דרסטיים - כמו צליחת התעלה, לא נראה היה לי כי במצבנו אז היה הכרח לנקט במהלך מעין זה. לא סברתי שהנתונים היו טובים ונכח המחיר היקר של מבצע מסוג זה נראה היה לי אז, ואני סבור כך גם היום, שלא היה מקום לפעולה מסוג זה.

יתכן שאפשר לאמר שלקחים אלה היו ידועים גם לפני כן, ואני מסכים לזאת. אבל מצאתי לנחוץ לעמוד עליהם, כי בתקופה זו הומחשו דברים אלה ונראה לי כי לקראת העתיד כדאי להדגיש זאת מחדש.

אני רוצה לגעת בלקח מסוג אחר, הנוגע לחברי הפורום הזה. היו פעמים של חלוקי דעות ~~הדעות שנוגות~~ על ענינים מרכזיים וגם על ענינים שוליים. לעתים חרג הדיון, לצערך, מתחום הפורום הזה. לפעמים הגיע לעתונות, לפעמים נשאר אצל העתונאים ~~מכלי~~ להגיע לעתונות, לפעמים הגיע למכובדים שאינם עתונאים.

להערכתך, בכל מקרה כזה, ללא יוצא מן הכלל, ניזוק צה"ל ובאף מקרה, לפי מיטב ידיעתי, לא הרויח מכך הקצין המדליף. אני מביא את הלקח הזה כהמלצה חמה שחברי הפורום יסיקו מכך את המסקנות הנכונות.

אשר לעתיד

אני מצרף לך גאון אביה

אני נפרד מכם בהרגשה צה"ל מוכן לקראת העתיד.

תפישת הלחימה מגובשת, תכניות קיימות, בהכנות בשטחים נעשו, הכחות מאומנים

ומוכנים ולא נותר לי אלא לאחל לכם הצלחה.

לדוד, אני רוצה לאחל לא רק הצלחה אלא גם הנאה מן התפקיד. מנסיוני אני

יכל לאמר לכם שזה תפקיד שאפשר להנות בו.

אני מצרף לך גאון אביה של און אלקטריק
אגף האלמנטים של האו"ם

אני מצרף לך גאון אביה של און אלקטריק
אגף האלמנטים של האו"ם

7/8 1/4

עם כניסת הפסקת האש לתוקפה בחצות ה-8 באוגוסט 1970 נמצא צה"ל ערוך
לאורך כל קווי הפסקת האש. מאחוריו ~~ששה~~^{אל} עשר חודש של לחימה קשה ורצופה
ופניו לעתיד.

מה השנוי בזכות עמידתו במה שהמגזרים מכנים "מלחמת החושש".

1. במשפט המדיני - הצלחה להגיע תהליכים שהביאו את מדינת ערב לראיה יותר

מפוקחת של הסכסוך עם ישראל:

א. העולם הערבי מפולג היום עוד יותר מאשר בעבר ואינו מקבל את שארת כמנדטו,

כפי שהוא קבל את סוגר בזמנו.

ב. מצרים יזמה את "מלחמת החושש" בזמנו מתוך אמונה כי תגיע להשגים.

היום בשקול הערבי הכלל המצרי בפרט ניכר האפקט המשטבר של מפלתם במלחמת

ששת הימים ובמלחמת החושש המביא לידי תסור התחלהבחה ואי ראיית תכלית

בחדש הלוחמה.

ג. עמות ירדן, כפי שהוא נקטה לאחריה ע"י מלך חסיון, מפוקחת הרבה יותר מאשר

בעבר. אינו רואה תכלית ולכן לא יקח חלק.

ד. הלך הרח בשטחים - התפוקות הפלסטריאט ואי ראיית הפח"ע כפתרון.

2. במשור הצבאי

א. הפסקת אש 16 חדרש,

ב. הפקוד המזרחי והמפורד

ג. כח המשלוח העיראקי יבא את ירדן.

ד. פח"ע אמנם לא חדל כלל, אך צומצם למימדים קטנים וקרנם של המחבלים

ירדה פלאים ובדרך היום לכל כי מהם לא "תצמח הישועה" לעולם הערבי או

לפלסטריאט.

3. המצמצות

א. ברה"מ אשר ב1969 עודדה את המצרים ללכת למתיון של כח אינו מרסת

כך היום.

ב. ארה"ב - הפכה במודעת שנים אלה לספק הנשק העיקרי של ישראל ובדרך

כלל ענתה על צרכיו.

ארה"ב הכירה, בתקופה זו את ערכה האסטרטגי, כח רצונה, וכשר עמידתה

של ישראל. ארה"ב רואה היום את אפשריות התפסקות להסדר מדיני בשמחה

תועמנות - ללא תקדים.

~~לאו עובדים ומובנים.~~